

NAGYKÖRÖS és VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykörös, IV. ker., Kossuth Teflon-ter 35. Székhely-nyomda, Lajos: 94.</p> <p>Megjelenik hetenként, háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér.</p> <p>Felölts szerkesztő és lapfoglaldos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYBEN: Égész évre 10 K, 1/2 évre 5 K, 1/4 évre 2 50 K.</p> <p>VIDÉKEN: Égész évre 12 K, 1/2 évre 6 K, 1/4 évre 3 K. Égész szám ára vasárnap 10, hétköznap 4 fill. Nyitási soronként 50 fill.</p>
---	--	---

Azok a gyönyörű

kis képek!

Levelet kaptunk Debrecenből. Bakoss Tibor írta. Csomagot kísért a level, benne 12 bájos, vízfestési kép érkezett.

A levél foglatja az, hogy minden nélkülözhető garaszt odaadta már a hadsegítés oltárára, de érzi, hogy nem adott még eleget, (hisz ha mindent adna is és mindenki is adná a mindent, akkor volna elegendő — talán) adósának érzi magát a hős katonák iránt. Pénze nincs már. Tehetségét veti most latba és az idejét, amivel a tanításon felül még rendelkezik. Rajzol képeket, aprókat, alkot festményeket kis méret szerint, s ezeket a víz festés katonák árvának és özvegyeinek szánta. Nem a képeket, hanem azoknak az árát.

A debreceni ezrednek a céljaira az ottani helyi bizottságnak átadott már 12 kis kép.

Most a Molinár ezred részére küldött egy sorozatot. Ide küldötte a szülővárosába. A képeket a posta palota egyik kirakataiban közszemlére végett elhelyeztük. Március 28-án pedig a kaszinóban rendezendő háborús delutánon eladjuk. Árverés után adjuk el.

Küld még Kecske métre, azután pedig Kaposvárra is juttat egy-egy sorozatot. A híres 44-es ezred való Kaposvár sorozó területéről, — a művészeleése is somogy vármegyei asszony.

Ehhez a levélhez, ehhez az eljárásához nem kell magyarázat. Magyar hazafi, magyar művész, nagykőrösi ur gondolkodása, gyönyörű tette ez.

Tisztelt és nagyérdemű sétáló közönség, ott a posta palota előtt ha tekintemed a képsorozatra esik, gondolkodj a levélről és a képekről; de gondoldj a mai rettenetes időkre is! Gondoldj a tavasz közeledtére, melyet nem fecske gyors villanása jelez a levegő égen, hanem holló szárnyon érkezik mind sürriben a levél, az értesít egy-egy katonának elhunytáról.

Vitézeink elhunytja: árvaink, özvegyeink szaporodását jelenti.

A hadsegítés méltán kopogtat tehát az itthonmaradtok szíve pitvarán: „adjatok!”

Adjunk? még mindig adjunk? Miként?!

... Gondoljunk Bakoss Tiborunkra! És etaláljuk a segítésadás módjait.

A kukoricaiszt helyes készítése módja és eltartása.

Írta: dr. Szilágyi József, megyei ok. tanár.

A néptáplálkozás ellátásában a mostani háború tartama alatt nagy szerep jut a kukoricának. E szemes anyag nálunk oly mennyiségben terem, hogy normális időben kivételünk jelentékény.

A kukoricaiszt készítése Magyarországon ezideig nem volt elterjedve emberit élelmiszerről, csak a nép egyes rétegeiben használtak kukoricaisztet, ezt is legtöbbször nem mint finom élelményt, hanem inkább daruszerű állapotban. Azonban a malomipar jelenleg kifejlett állapota mellett a kukorica teljesen kiigazolatlan liszté dolgozható fel és nagy táptértékű fogva mint élelmiszert egyenértékű a kalászcsovból készíthető lisztekkel.

A kukoricaiszt készítésénél két főszempont veendő tekintetbe, ha állandó élelményt akarunk előállítani. E szempontok megvilágítása céljából tudnunk kell, hogy az egyéb szemes anyagok és kukorica között milyen különbségek vannak. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a buza, rozs és árpa közvetlenül az aratás és cséplés után 2-3 hét múlva csontkeménységűre szárad és nedvességtartalmuk 14 százalékon alul

A magyar paraszt. (20)

Az uborkás asszony.

V.

Bizony, bizony el se képzelné az ember, hogy míg a város búzsáééé, a nyári uborka készlete a földetől a piacra, a piacról a vasútra, vasúton a közfoglalomba bejut és szűj fel. mennyi telt fűrészség, bajlódás érvényesül és mennyi gyötördés társul hozzá a lelkiek részéről.

Tudni való, hogy közel 100.000 méter-mázsza uborkáról van itt szó!

Aki kíváncsi rá, hogy mekkora ez a summa, legyen szives és kérdezze meg az állomásfőnök urat a vasútnál, akinek a kezén bonyolódik le a külforgalom.

Azt mondja a főnök ur, hogy annyiforma az uborka kivételnek, mint amennyi az összes gabona feléke, az is 100.000 méter-mázsza körül van. Pontosan 98.500 mázsa volt a gabona és 91.300 mázsa az uborka (de a saláta 6700 mázsa is bizony ide számítható; alig van hát különbség a kettő közt. *)

*) 1912. év eredménye.

Es ezt a rengeteg mennyiséget az uborkás asszonyok munkás két karjának, mesés szorgalmának éjt-napot eggyé tevő fáradozásának köszönhetjük. Itt a feles uborka számlásba bevődik, mert ott is asszonykézen fordul meg a dolog.

Nemzetgazdasági méltatásba nem is kezdek bele, rá való nézve is értik a hozzáértők, hogy mit jelentenek a számok itt ezen a papíron, viszont azonban a *Takarék*, meg a *Bank* a megmondhatója, meg a *telekönny* a magyarajója, hogy más részről mit jelent a uborka a *bajlódásokra* nézve.

Az uborkás asszonyok bizony a város dicsőségéhez hozzá járulnak, nagyban; 100.000 mázsa dicséret illeti őket.

De kérdem van-e részük benne? Nyilvánítják-e ezt a dicséret előttük megfelelő módon.

Alig.
A világháború kellett ahhoz is, hogy az érdemüköz a méltatás kellő közelségbe jusszon. Oda jutott kerülő uton, különös módon.

A világháború: kisegítő hadikórház szőlőtől elért Nagyköros városában.

A város közönsége — hát persze, hogy a gazdasszonyok érzése és szíve szerint — egy kis karácsonyi ajándékot adott annak a kórháznak. Élléskamrát rendezett be, hatalmasat. Kiállításba gyűjtötte össze az ide szánt tárgyakat, melyek 221 gazda asszony elístárának a feleslegeiből kerültek össze egy szempillantás alatt.

A város díszteremt csordultig megtöltötte ez a kiállítás és csodájára jártak az emberek a szent ünnepp napjain. Ezer üvegen felül jóval a befölt és az z — meg az ecetes és a kovászos uborka. Ezen felül az a rengeteg minden, ami csak elképzelhető és szem-szájnak ingere.

De nem csak a nagykörosiek látogatták sürten e kiállítás, sok volt a *szomszéd* Kecske méti és Cegléd felől is.

Sőt Budapestről is több zben jártak kíváncsiak és tanulni vágyók a széprét és a jóirt lelkűlök szép számmal.

Többek közt egy főúri társaság is leérkezett reggel és itt maradt nálunk egész nap. A kiállítás vonzotta le őket: de széttekintettek a városban a mi nevezetéseink között is...

marad. Evvel ellentétben a kukorica törökors a legrendesebb, jó, ősi időjárás mellett is 30 százalékos víztartalommal bír és ezt raktározás alatt hónapról-hónapra veszíti el. Rendes raktározásnál mint csöves kukoricát görékben tartják és csak május, júniusban szárad be 10—12 százalékos nedvességre.

A száraz rozsozt és buzát malmaink pár hét után örölni kezdik és kitünő minőségű lisztet nyerünk azokból. Ha azonban valaki megpróbálna a 30 százalékos víztartalmú kukoricát megörölni, akkor nyirkos, csaknem pépszerű tömeget nyerünk, melyet raktározni nem is lehet. Éppen ezért a kukoricát csakis teljesen száraz állapotban szabad lisztizni örölni, hogy annak víztartalma több ne legyen, mint a buza, vagy rozs rendes víztartalma. Ez esetben a kukoricából jó lisztet kapunk ugyan, de az ilyen liszt sem tartható el huzamosabb ideig. Az ilyen liszt is huzamosabb ideig raktározás mellett könnyen megavasodik sok zsirtartalom miatt. A kukorica ugyanis 5—8 százalékos zsirtartalommal bír, míg a búzában és rozsbán a zsír csak 1,6 százalékos tesz ki. A kukorica zsirtartalmának túlnyomó része annak csírájában foglaltatik. Ezért már évtizedek óta a kukoricát lisztizte feldolgozó malmokban oly gépek is vannak, melyeknél a csírárt elkülönítik. A kukoricacsíra zsirtartalma 30 százalékos és ebből Amerikában préseléssel és megfelelő ipari feldolgozással étkezési célokra szolgáló finomított kukoricacsojait állítanak elő, azonkívül a csira, mint kitünő értökarmány is felhasználható.

Ha azután a modern malomipari berendezéssel a kukorica hóját is elválaszthatják, akkor oly kukoricacsojait kapunk a szem egyéb részeiből, mely tartósság tekintetében vetekszik a buza vagy rozsliszttel.

Magyarország kukoricatermelőinek nemtörődömsége következtében millió és millió métermázsára rug az a kukoricamennyiség, mely a helytelen kezelés folytán megdohosodik, csrázik. Az ilyen hibás kukoricát aztán semmi

Hogy mit mondtok a kiállásra, a városban tapasztalakra, azt leírják az újságok akkor, örvendez és apróra.

De ezt a látogatást megörökítette egy különös körülmény, aminek párja az országban eddig még nem akadt...

A főúri társaság levele és vezére a földmívelési miniszter felelete volt, aki a nagykörös gazdasági egyesületalaptól tagjai közé belepelt és akit ez az egyesület disztigiai köze választott meg — a kiállással kapcsolatban.

Nagykörös asszonyonnyá vált a miniszter felesége. Búszke erre. Arra a kiállásra gondolt, amely sejteti a kincset, amire az a némes város rendelkezik, a kincs: a gazdaság, ami természetnyében és feldolgozott termékben a város közönségét bőséggel ellátja és dus fölöslegesen szászreket juttat az egységek kezébe. A kincs fölirtója, mozgatója az asszonyok kéz, szorgalom, hozzáértés és takarékoság. A kincskeresők első, tisztos sorában az uborkás asszonyok!! Hogy az isten által meg és éltesse sokkák őket!...

—r.

egyébre felhasználni nem lehet, mint szeszgyártási célokra. Ha valaha a magyar gazdákat terményeik okszerű felhasználására figyelmeztetni kellett, úgy most e súlyos időkben valóban elérkezett az ideje annak, hogy a milliókra menő károsodástól megóvjuk és komolyan figyelmeztessük kukoricatermelőinket, hogy rendezkedjenek be nedves kukoricájuknak beszártására.

A szártó berendezés igen csekély költséget igényel és feltétlenül kifizeti magát egy olyan termelési évben, midőn a kukorica a nedves időjárás miatt tulnedves marad és nem ritkán rövid idő alatt egész termésünk megdohosodik.

A természet gondoskodott arról, hogy a kalászos növények éretten hulljanak a gazda ölébe. A kukoricatermesztés a természet mulasztását a technikai haladásnál könnyen pótolhatjuk és csekély költséggel juthatunk oly helyzetbe, hogy értékes terményünket a romlásból megóvjuk.

A gazdák és a moratórium.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az ötödik moratóriumrendelet közelgő lejáratával kapcsolatban felterjesztést intézett az igazságügyi miniszterhez, melyben kifejti a gazdák kívánságait a kibocsátandó moratóriummal szemben, de e mellett több általános érdek kívánságot is hangsúlyoz. A felterjesztés kiemeli, hogy bármily kívánatos és gazdasági szempontból bármily helyes is az a törekvés, hogy a moratóriumot megelőző időben keletkezett tartozások fokozatosan letűrésztelven, a moratórium megszűnésének idejére nagyobb tartozások ne torljának össze: mindamellett Magyarországon, mint kiválóan mezőgazdasági jellegű államban különös figyelemmel és tekintettel kell lenni a termelési viszonyokra, amelyek azt eredményezik, hogy a kis- és középbirtokosok csak az év ősi szakában jutnak nagyobb pénzösszegekhez és így azok magánjogi kötelezettségeik teljesítése is akkor van legnehezebb megkönynyítve, ha fizetési kötelezettségek időpontja bevételeik közelbe vételének időpontjával lehetleg egybeesik. Ebből az okból arra kéri az OMGE a minisztert, hogy a kibocsátandó moratóriumrendeletben a tavaszi munkálatok most megkezdődő s a gazdára nézve a jelenlegi viszonyok között különösen súlyos helyzetet jelentő időszakban a gazdák közönségétől régebbi tartozásainak törlesztésére újabb részlet ne követelessék, hanem a további törlesztéseknek rendeltetleg lehetleg későbbi időpontra való kötelezést tegye mérlegelés tárgyává. Ezekben kívül az OMGE, mint a magyar gazdasáradalomban központi és országos jellegű legnagyobb érdekképviseleti testülete több kívánságot terjeszt elő. Így óhajlaná, ha a múlt évi augusztus elseje előtti időkből származó előfizetési, valamint hirdetési díjtartozások is kivételnek a halasztás hatálya alól. A mezőgazdasági termelés érdekében multhatatlan szükségnek tartja továbbá az OMGE a rendelkezés kiegészítését oly irányban, hogy betéti üzlettel foglalkozó intézet ne tagadhassa meg oly betéti összeg kifizetését, mely összegre a betéti gazdának vetőmag, műtrágya, gazdasági gép, eszköz, vagy más a termelési

munkához szükséges anyag beszerzése, illetőleg készpénzben való kifizetése érdekében van szükséges. Végül kívánatosnak jelzi az OMGE az új rendeletben az osztrák moratórium példájára oly intézkedés felvételét, hogy a betéti üzlettel foglalkozó intézetek ne tagadhassák meg a múlt év elhelyezett betéteiknek teljes összegben való kifizetését sem abban az esetben, ha egyoldalú intézkedéssel a takarékbetéti könyvekre náruk elhelyezett betéti összeg után kifizetett kamat százalékát a múlt évi aug. 1-iki kamattalbívali jegebb szállították. Az OMGE felterjesztése megállapítja, hogy ez az intézkedés az eddigi osztrák moratóriumrendeletekben benne foglaltatik. Ez a felterjesztést az OMGE igazgatóságánál ülésén Dr. Mutschbacher Emil titkár referálása alapján mindenben helyeselte.

Közgyűlés.

Március 14-én, vasárnap délelőtt a város képviselőtestülete közgyűlést tartott. A tárgyszorozaton fontosabb dolgok nem igen szerepeltek. A gyűlés lefolyása a következő volt:

A törvényhatóság véghatározatát a város 1915. évi költségvetésének jóváhagyása tárgyában tudomásul vette a közgyűlés.

Több póthasznú haszonbérlo halasztást kért a haszonbér fizetésére, a közgyűlés a kérésüket — egy kivételével teljesítette.

Gempeler Vilmos és özv. Gráf Adolné által városunk ellen indított kárterjesztés perben hozott kuriai ítéletet mutatta be a főgyűlés. Az ítélet tudomásul vette a képviselőtestület.

Járay Gyza kir. tőlétáblai bírónak megengedte a közgyűlés, hogy a város által kisajátítandó Mocsy-féle ház birtékében 1916. május 1-ig benmaradjon.

Az örlés tárgyában kiadott miniszteri rendeletet tudomásul vette a közgyűlés és Szabó Jenő főkapitány indítványára elhatározta, hogy öt tagú bizottságot alakít, amelynek főadatja lesz összevásárolni a lakosság számára ez idő szerinti fölösleges gabonát, ezt a város raktárában elhelyezni és ha később esetleg gabonaintség állna be, a szűkölködők között az elraktározott gabonát szétosztani. A bizottság elnöke lett a főkapitány, szakértő tagjai: Deutsch Ödön és Neu Jakab, bizalmi férfiaknak pedig megválasztották: Szűcs Ambrust és Szalay Lajost.

Danóczy Sándor városi íktató hadbavonulását tudomásul vették és a helyettesítésével Fütő József számtiszt bizta meg a közgyűlés.

A hadbavonult előfogatosoknak elengedte a közgyűlés az előre fölvert egyhávi fizetéseket.

Weisz Mihály kereskedőnek a Schreiber-féle ház bérleti szerződésének a meghosszabbítása iránt beadott kérvényének helyet adott a közgyűlés és a bérletet 1917. márc. 1-ig meghosszabbította.

A „Gazdasági intéző bizottság” jelentése volt a következő pont, amelyben azt javasolta a bizottság, hogy

Kiadó lakások.

Dr. Dalmady Lajos ügyvédnek a X. ker. 47. sz. háza (Tholdy-féle ház) egészben — a szükséges, vagy tetszés szerinti átalakításokkal — avagy egy-két szobás lakásokra osztva azonnal kiadó. 3-1

Gaál Imre cipész IV. ker. Kosuth Lajos-utca 147. sz. alatt levő háza örök áron eladó, esetleg haszonbérbe kiadói; értekezni lehet IV. ker. 311. alatt a tulajdonossal 2-1

Nyerges Istvánnak III. ker. 29. számú házában egy utcai lakás, mely áll 1 padlós szoba, konyha, kamarából akár butorozva, akár anélkül május 1-re kiadó. 2-2

Hj. Gulácsi Józsefnek V. ker. 6. szám alatt 2 padlós szoba, konyhából álló lakás a hozzá való mellék-helyiségekkel, (istálló, sertés ő) különálló udvartérrel május 1-től vagy azonnal is kiadó. Ugyanott egy rakás érett trágya is van eladó. Értekezni lehet id. Gulácsi Józseffel V. ker. 37. szám alatt. 10-6

A VI. ker. Szolnoki-utca 3-ik számú házában egy nagyobb és két kisebb lakás folyó évi május havától kiadó. A nagyobb lakás 4 szobából, üvegesből, konyhából s megfelelő mellék-helyiségekkel, a két kisebb lakás pedig egy-egy szobából s konyhából áll. Értekezni lehet X. ker. Szolnoki-utca 9 szám alatt a tulajdonossal.

Vegyesek.

Jókai-utca I. ker. 18 szám alatt több rendbeli butor és villanylámpa eladó. 1

Német és francia nyelvtanítására kezdőket és haladókat házánál és házonkívül elfogad özv. Papp Józsefé. 4-2

Weisz Mihály kereskedő vásárol uborkamagot, lekvárt és almát a napnak bármely szakában.

Különféle butor, kőztük mosdó márványlappal eladó X. ker. Losonczy-utca 55 szám.

Nagyobb mennyiségű öble vágott száraz nyárfá, úgy szintén néhány li. kis üstön főtt nagy részt szilva pálinka és idei vágástú akácfa rózsze van eladó. Ugyanott a legszebb faj alma kapható, özv. Bitzó Bálintné urnónél Patay-utca 77. sz. 15-6

Házak bérbe adása.

A nagykőrösi ref. egyház tulajdonát képező, IV. ker. 457. sz. alatt fekvő Bihar-féle alapítványi háznak a f. év május 1-től 3 évre; — a felszeji leányiskolánál (Nagyüzmalom mellett) levő lakásnak pedig egy évre lakbérbe adására az **áruerős a gondnoki hivatalban a f. évi március hó 23-án délelőtt 9 órakor fog megtartani.**

A feltételek a gondnoki hivatalban megtekinthetők. A letendő bánatpénz mennyisége is ott tudható meg.

Nagykőrös, 1915. márc. 10.

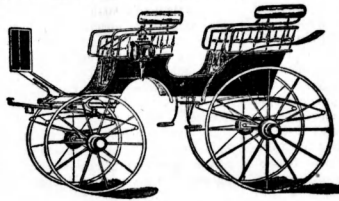
2-2 **S. Hegedűs Albert** gondnok.

Gyászjelentéseket

Izléses kivitelben 6 koronáért 100 kintt készlt

Székely Albert

villanyerőre berendezett könyvnyomdája, a postával szemben.

LABAN CZ AMBRUS

bognár mester (I. ker. 300.) értesíti a n. é. közönséget, hogy villanyerőre berendezett bognárműhelyben készlt mindenféle kivittl kocsikat. Javításokat elfogad gyorsan és pontosan.

Raktáron tart egy egyszerű, valamint legdiszesebb kocsikat, agyszintén nála kocsilámpák jutányos áron kaphatók. Kérve a t. közönség becses pártfogását.

Új temetkezési vállalat!

Tisztelettel értesitem Nagykőrös város és vidék közönségét, hogy **Kertész Gyula úr házában udvarában**, a postával szemben nagyobb szabású **disztemetkezési vállalatot** nyitottam, ahol nagy raktárt tartok a legjobb kivittl ércpokorsókból, ternő és bársónnyal való bevonásra alkalmas fókoporsókból, valamint a legdiszesebb kivittl sírkoszorúkból, úgy annyira, hogy disztemetkezési intézetem ezen a téren a legmesszebb menő igényeknek is meg tud felelni. — Elvállalok egyszerű temetést kezdve a legdiszesebb kivittl, az alább lejegyzett árakban:

kottal behuzott szegelt teríték 40 kor.
ternóval behuzott szegelt teríték 60 kor.
ércpokorsó, díszes melléklettel 180 kor.

Ujjonnan készült gyászkoscsimat, minden felszámitás nélkül két lóval, négy lóval pedig 5 koronáért küldöm ki.

Meg kell említenem, hogy városunkban évek óta létező összes temetkezési vállalatok társas viszonyban vannak egymással, említyve a nátlk levő árakkal a versenyt mindenkor könnyen felveszem, továbbá mert temetkezési intézetem csak egyedül a magam tulajdonát képezi, tehát a többiekkel kartelen nem vagyok. Kérem a n. é. közönség szives pártfogását, mert temetkezésem célja a gyzáló közönséggel nagy pénzt megtakarítani, nem pedig az eddigi egységes kartel árakat fizettetni. Kiváltl tisztelettel

SCHIFFER MARTON,
rőfös kereskedő, temetkezési vállalkozó.

Nagy választék a legszebb sírkoszorúkbán!

Hirdetéseket jutányos árban vesz fel lapunk kiadóhivatala.

Székely Albert villanyerőre berendezett könyvnyomdája Nagykőrös.

Nagykőrösön ma egyedül kartelen kivittltemetkezés